

2619

۱۵۰۰

۱

۱۱۲

بوسان سا

بسم الله الرحمن الرحيم

www.ketab.ir

موسوی ابوسعیده، سیدعلی، ۱۹۴۷- م.

علل النسب: در بیان چستی و چرایی نسبت خانوادگی سادات / سیدعلی موسوی ابوسعیده:
ترجمه محسن دلیر - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه
علمیه قم)، ۱۳۹۸.

۱۱۲ ص - (مؤسسه بوستان کتاب: ۲۷۸۶) (حدیث و رجال: ۲۱۵، رجال: ۲۹)

ISBN 978-964-09-2001-5

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. [۱۱۱] - ۱۱۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. نسب‌شناسی - جنبه‌های مذهبی - اسلام. ۲. مسلمانان - نسب‌نامه. الف. دلیر،
محسن، ۱۳۵۲ - مترجم. ب. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان
کتاب. ج. علل النسب در بیان چستی و چرایی نسبت خانوادگی سادات. د. عنوان.

۲۹۷/۹۸

BP ۵۳/۷۰۲۷۵

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۵۵۵۹۷۴۰

۱۳۹۸

■ موضوع: رجال: ۲۹ (حدیث و رجال: ۲۱۵)

■ گروه مخاطب: تخصصی (طلاب، دانشجویان و پژوهشگران و اساتید حوزه و دانشگاه)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۷۸۶

مصلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۱۸۵

علل النسب

در بیان چیستی و چرایی نسبت خانوادگی سادات

سید علی موسوی ابوسعیده

ترجمه: دکتر محسن دلیر

بیت
۱۳۹۸



• نویسنده: سید علی موسوی ابوسعید • ترجمه: دکتر محسن دلیر

ناشر: مؤسسه بوستان کتاب

● لینڈ گرائی، چار و صحافی: جایخانہ مؤسسہ بوستان کتاب

• نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸ • شمارگان: ۱۰۰۰ • بها: ۱۶۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک این اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفائی)، ص پ ۹۱۷/۳۷۱۸۵، تلفن: ۷-۲۱، ۳۶؛ مایه: ۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن بخش: ۳۷۷۴۴۲۶

❖ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان) شار جهانی ۱۷۰ (ناشر)

❖ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسف، پلاک ۶۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸

❖ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلام. ه. ا. رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۶۷۲

❖ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، ۷۰، ۳۲۲۲۰

❖ فروشگاه شماره ۵ (زنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نبش پیاپان ارم، هن: ۳۷۷۴۳۱۷۹

اطلاع از تازه‌های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۰۲۱۵۵...، رسالت درخواست به:

E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و اشخاص: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب و سرویراستار: ابوالفضل طریقه‌دار • ویراستار: محدثه حقیقی

- اصلاحات حروف نگاری: الہہ سادات طباطبائی، زہرا امیدی و حسین محمدی ● صفحہ آرا: احمد مؤمنی

- نمونه خوانی: محمد جواد مستطفوی • کنترل فنی صفحه آرایشی: سپیدرضا موسوی منش

- مدیر گروه هنری: مسعود نجابتی • طراح جلد: محمود هدایی

- اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری ● اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی ● مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئيس مؤسسه
محمد باقر انصاري

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	۱. چرا نسبی را هاشمی می نامند؟
۱۴	۲. چرا نسبی، علوی نامیده می شود؟
۱۵	۳. چرا نسبی، فاطمی خوانده می شود؟
۱۶	۴. چرا نسبی، حسنی نامیده می شود؟
۱۷	۵. چرا نسبی، صادقی نامیده می شود؟
۱۹	۶. چرا نسبی، موسوی نامیده می شود؟
۲۱	۷. چرا نسبی، رضوی نامیده می شود؟
۲۳	۸. چرا نسبی، تقوی نامیده می شود؟
۲۵	۹. چرا نسبی را نقوی می نامند؟
۲۷	۱۰. چرا نسبی، عباسی نامیده می شود؟
۲۸	۱۱. چرا نسب کسی عُمری نامیده می شود؟
۲۹	۱۲. چرا نسبی، طالبی نامیده می شود؟
۳۰	۱۳. چرا هاشمیان را شریف می نامند؟

علل النسب

۱۴. چرا هاشمیون را سید می نامند؟ ۳۲
۱۵. چرا تباری، مطرف نامیده می شود؟ ۳۴
۱۶. چرا تباری، قُعدُد خوانده می شود؟ ۳۵
۱۷. چرا برخی از سلسله نسب ها بلند و برخی کوتاه هستند؟ ۴۴
۱۸. علت تشابه میان القاب خاندان های سادات هاشمی و خاندان های غیر هاشمی چیست؟ ۴۵
۱۹. چرا شهرت نسل های قدیمی دلیل صحت نسب هاشمی به شمار می رود؟ ۴۹
۲۰. چرا نسب علوی با شهرت قدیمی ثابت می شود؟ ۵۱
۲۱. چرا نسب بناس باید صفات و ویژگی های خاصی داشته باشد؟ ۵۲
۲۲. چطور شخص هاشمی نسب اشرف خوانده می شود؟ ۵۴
۲۳. چرا و چگونه منصب ثابت اشرف تأسیس شد؟ ۵۷
۲۴. چرا در عربی نام شعوب، قبایل، عمال، بطون و افخاذ برای گروه های انسانی تعیین شده است؟ ۶۲
۲۵. چرا سید بن عنبه، در گذشته به سال ۸۲۸ هـ کتاب عمده الطالب فی انساب آل ابی طالب را نگاشت؟ ۶۵
۲۶. چرا در قرن های اخیر، علم انساب در حال از میان رفتن است؟ ۶۸
۲۷. چرا بیشتر علمای بزرگ - تقدست اسرار هم - تألیفی در علم انساب هاشمیون دارند؟ ۷۶
۲۸. چطور بیشتر خاندان های هاشمی معمولاً می دانند که نسبشان از طریق فلان پسر یا فلان نواده به فلان امام معصوم می رسد؟ ۷۷
۲۹. چرا بسیاری از خاندان های سادات و غیر سادات، تنها تا نام پشت هفتم یا

فهرست مطالب

- هشتم خود را حفظ هستند و سلسله نسبی که ایشان را به امام معصوم یا به
جد جامع قبیله در غیر سادات مربوط سازد، حفظ نکرده‌اند؟ ۸۲
۳۰. چرا بسیاری از سادات و اجداد خانواده‌های هاشمی، با این‌که مشهور به
سیادت شرعی هستند، سلسله نسبی که ایشان را به امام معصوم مرتبط سازد،
ندارند؟ ۸۶
۳۱. چرا بیشتر خاندان‌های هاشمی تکمله سلسله‌های نسبی خود را گم کرده‌اند؟ ۸۷
۳۲. چرا در برخی از سلسله نسب‌های موجود در طومارها و شجره‌نامه‌های
قدیم به هم بستگی یا اختلاف وجود دارد؟ ۸۸
۳۳. علت این‌که برای ثابت کردن انتساب عشیره‌ها، نیاز نداریم، بلکه به توارث
تواتری که نشان‌دهنده انتساب هر عشیره به ریشه اصلی آن باشد، نیازمندیم،
چیست؟ ۹۲
۳۴. چرا گروهی از خاندان‌های هاشمی با القابی مشهور و معروف هستند که نسب
ایشان به آن‌ها بازمی‌گردد؟ ۹۳
۳۵. چرا تشابه نام اجداد خانواده‌ها با آنچه در کتاب‌های معبر انساب نوشته شده،
دلیل صحیح بودن انساب مذکور در آن کتاب‌ها نیست؟ ۹۴
۳۶. چرا تعداد زیادی از خانواده‌ها، خاندان‌ها و عشیره‌ها خود را به نسب هاشمی
منسوب می‌کنند در حالی که معروف و مشهور است که از سادات نیستند؟ ۹۶
۳۷. چرا شبهه‌های نسبی پدید آمده است؟ ۱۰۹
- کتاب‌نامه ۱۱۱

مقدمه

دانشمندان کتاب‌های بسیاری در پاسخ به پرسش‌های طرح‌شده درباره علت‌های علوم مختلف مثل کتاب‌های علل علوم شرعی و علل علم نحو^۱ نوشته‌اند. در روزگار ما علم انساب و تبارشناسی، هم‌چنان‌که یکی از شاخه‌های دانش تاریخ است، دانشی مستقل نیز به شمار می‌رود؛ از این رو به نظرمان رسید پاسخ‌هایی درخور برای برخی از پرسش‌های مربوط به آن گرد آوریم و آن را *علل‌النسب* بنامیم.

پاسخ‌ها، گاهی از روایت‌های معصومان علیهم‌السلام استخراج می‌شود و گاهی از قواعد اصلی و فرعی یک علم؛ مثل پاسخ پرسش‌های مربوط به دانش‌های نحو و زبان‌شناسی. پاسخ به پرسش‌های مطرح‌شده درباره علم انساب نیز گاهی از قواعد آن و گاهی با تکیه بر مهارت، تخصص و صاحب‌نظر بودن در این علم به دست می‌آید. با

۱. معروف‌ترین کتاب علل در میان توده مردم *علل‌الشرایع* شیخ صدوق است. (مترجم)

علل النسب

عنایت خدای سبحان بسیاری از پرسش‌ها در این کتاب، پاسخ داده شده که برخی از آن‌ها برای نخستین بار ارائه می‌شوند. برای آماده‌سازی و چاپ این اثر، از کارکنان کارآزموده مؤسسه بوستان کتاب سپاس‌گزارم و از خدای عزوجل می‌خواهم که این کتاب، برای مؤمنان سودمند باشد و آن را ذخیره‌ای برای روزی که مال و فرزند سودی ندارد، قرار دهد؛ که او شنوا و پاسخ‌دهنده است. نوشتن این مقدمه را در کتابخانه عمومی اسناد به پایان بردم.

آخر ماه ربیع الآخر ۱۴۳۸ هـ

علی ابوسعیده

نجف اشرف